

Súd: Najvyšší správny súd Slovenskej republiky
Spisová značka: 8Snz/1/2023
Identifikačné číslo spisu: 9623200434
Dátum vydania rozhodnutia: 29. júna 2023
Meno a priezvisko: JUDr. Anita Filová
Funkcia: predsedníčka senátu, sudkyňa spravodajkyňa
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2023:9623200434.1

UZNESENIE

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Anity Filovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcov Mgr. Kristíny Babiakovej a Mgr. Petra Macha, PhD., v právnej veci žalobcu: C. T., dátum narodenia: XX.XX.XXXX, bytom P. B. XXX, XXX XX E. P., právne zastúpený: JANÍČEK LEGAL s.r.o., so sídlom Kominárska 2,4, 831 04 Bratislava, IČO: 52 961 249, proti žalovanému: Slovenský pozemkový fond, so sídlom Búdková 3555/36, 811 04 Bratislava, v konaní o preskúmanie zákonnosti opatrenia žalovaného číslo: SPFZ141646/2020 z 13. októbra 2020 vedeného na Správnom súde v Bratislave pod sp. zn. BA-2S/335/2021, v konaní o námietke zaujatosti vznesenej právnym zástupcom žalobcu proti sudkyňi Správneho súdu v Bratislave JUDr. Lucii Tóth, takto

r o z h o d o l :

Sudkyňa Správneho súdu v Bratislave JUDr. Lucia Tóth, nie je vylúčená z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na Správnom súde v Bratislave pod sp. zn. BA-2S/335/2021.

O d ô v o d n e n i e

1. Žalobca sa všeobecnou správnu žalobou z 19. novembra 2020 domáha preskúmania zákonnosti opatrenia žalovaného číslo: SPFZ141646/2020 z 13. októbra 2020, ktorým mu bolo ako oprávnenej osobe oznámené, že jeho nárok na vydanie náhrady s poukazom na ustanovenie § 16 ods. 3 zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku v znení neskorších predpisov zanikol.

2. Konanie o uvedenej žalobe bolo pôvodne vedené na Krajskom súde v Bratislave (ktorému bola vec postúpená z Krajského súdu v Prešove) pod sp. zn. 2S/335/2021.

3. Vec je v súčasnosti vedená na Správnom súde v Bratislave (ďalej aj ako len „správny súd“) pod sp. zn. BA-2S/335/2021, na ktorý podľa § 3 ods. 1 a 3 písm. b) zákona č. 151/2022 Z. z. o zriadení správnych súdov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov prešiel od 1. júna 2023 výkon súdnictva vo veciach podľa Správneho súdneho poriadku z Krajského súdu v

Bratislave. Na základe rozvrhu práce bola vec pridelená na prejednanie a rozhodnutie do senátu 6S, ktorého zastupujúcou predsedníčkou senátu je JUDr. Lucia Tóth.

4. Právny zástupca žalobcu doručil správne mu súdu dňa 9. júna 2023 námietku zaujatosti voči sudkyňi JUDr. Lucii Tóth. Dôvodil, že vo vzťahu k sudkyňi JUDr. Lucii Tóth možno mať odôvodnené pochybnosti o jej nezaujatosti práve voči nemu, keď ako študenti Právnickej fakulty Univerzity Komenského bývali štyri roky na rovnakom študentskom domove, izby mali v tesnej blízkosti, v dôsledku čoho sa pravidelne stretávali a rozprávali sa aj o súkromných záležitostiach. Určitý čas po ukončení vysokoškolského štúdia sa stretávali aj na spoločenských podujatiach/stretnutiach. V rokoch 2011 a 2012 obaja pracovali na rovnakom poschodí a v rovnakej budove (budova Najvyššieho súdu SR a Ministerstva spravodlivosti SR), sudkyňa ako asistent sudcu a on ako zamestnanec Ministerstva spravodlivosti SR. Tiež poukázal na to, že si so sudkyňou tyká. Uviedol, že o dôvodoch zakladajúcich možné pochybnosti o nezaujatosti uvedenej sudkyne sa dozvedel dňa 7. júna 2023, kedy bol spis prerozdelený a vo veci bol pridelený nový zákonný sudca - JUDr. Lucia Tóth (rod. Leňová). Na základe uvedeného navrhol, aby bola JUDr. Lucia Tóth vylúčená z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na Správnom súde v Bratislave pod sp. zn. BA-2S/335/2021.

5. Sudkyňa JUDr. Lucia Tóth k námietke zaujatosti právneho zástupcu žalobcu uviedla, že právneho zástupcu pozná v tom smere, ako je to uvedené v obsahu podanej námietky. Naposledy sa s JUDr. Janičkom, LL.M osobne stretla niekedy v rokoch 2011/2012, v čase keď pôsobila na Najvyššom súde SR, od toho času nie sú v žiadnom kontakte, nestretávajú sa. Preto sa necíti byť vo veci zaujatá.

6. Správny súd v Bratislave podľa § 92 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „SSP“ alebo „Správny súdny poriadok“) predložil námietku právneho zástupcu žalobcu spolu so spisovým materiálom Najvyššiemu správne mu súdu Slovenskej republiky (ďalej aj ako len „najvyšší správny súd“) na rozhodnutie.

7. Inštitútom vylúčenia sudcu z prejednávania a rozhodovania vo veci pre zaujatosť sa v správne m súdnom konaní garantuje základné právo na prerokovanie a rozhodnutie veci nestranným súdom podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Obsahom práva na nestranný súd je, aby rozhodnutie v konkrétnej veci bolo výsledkom konania nestranného súdu. Súd musí každú vec prerokovať a rozhodnúť tak, aby voči účastníkom konania postupoval nezaujato a neutrálne, žiadne mu z nich nenadržal a objektívne posúdil všetky skutočnosti významné pre rozhodnutia vo veci.

8. Pri posudzovaní dôvodov vylúčenia (ich analýze) v konkrétnej situácii je nutné prihliadať aj na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, ako aj Ústavného súdu Slovenskej republiky.

9. Pri riešení otázky nestrannosti sudcu sa vychádza z toho, že je potrebné mať na zreteli aspekty subjektívneho a objektívneho charakteru (rozsudok z 1. októbra 1982 vo veci Piersack v. Belgicko, č. sťažnosti 8692/79, bod 30; rozsudok veľkej komory z 15. októbra 2009 vo veci Micallef v. Malta, č. sťažnosti 17056/06, bod 93).

10. Subjektívna stránka nestrannosti sudcu sa týka jeho osobných prejavov vo vzťahu ku konkrétnej veci a k účastníkom konania, prípadne k ich zástupcom. Významné z tohto hľadiska je, čo si sudca myslel pro foro interno (vnútorne).

11. Pri subjektívnej nestrannosti sa vychádza z prezumpcie nestrannosti, až kým nie je preukázaný opak (rozsudok veľkej komory z 15. októbra 2009 vo veci Micallef v. Malta, č. sťažnosti 17056/06, bod 94). Na preukázanie nedostatku subjektívnej nestrannosti vyžaduje ESLP dôkaz o skutočnej zaujatosti (rozsudok z 24. mája 1989 vo veci Hauschildt v. Dánsko, č. sťažnosti 10486/83, bod 47).

12. Analýza nestrannosti sudcu sa však nekončí posúdením subjektívnej stránky tejto nestrannosti, ale je potrebné skúmať aj existenciu objektívnych skutočností, so zreteľom na ktoré môžu vznikáť pochybnosti o nestrannosti sudcu. Nestrannosť sudcu nemôže spočívať len v hodnotení subjektívneho

pocitu sudcu, teda či sa cíti, resp. necíti byť zaujatý, ale aj v objektívnej úvahe, či možno usudzovať, že by sudca zaujatý mohol byť, alebo sa ako taký mohol javiť.

13. Objektívny aspekt nestrannosti je založený na funkcionálnom prístupe, keď sa skúmajú väzby sudcu k prejednávanej veci a k jej účastníkom, príp. k ich zástupcom (rozsudok z 20. mája 2021 vo veci Beg S.p.a v. Taliansko, č. sťažnosti 5312/11 bod 131). Rozhodujúcim prvkom v otázke rozhodovania o zaujatosti sudcu je to, či obava účastníka konania alebo samotného sudcu o nedostatku jeho nezaujatosti je objektívne oprávnená. V tomto smere je relevantnou taká obava z nedostatku nezaujatosti, ktorá sa zakladá na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach.

14. Existencia oprávnených pochybností závisí vždy od posúdenia konkrétnych okolností prípadu. Podľa objektívneho kritéria sa musí rozhodnúť, či existujú preukázateľne skutočnosti, ktoré môžu spôsobiť vznik pochybností o nestrannosti sudcu. Pri rozhodovaní, či je daný oprávnený dôvod na obavu, že konkrétny sudca nie je nestranný, je určujúce to, či sa môže táto obava považovať objektívne za oprávnenú (rozsudok z 24. februára 1993 vo veci Fey v. Rakúsko, č. sťažnosti 14396/88, bod 30).

15. Pri posudzovaní objektívnej stránky nestrannosti sudcu má miesto aj to, ako sa nejaké skutočnosti navonok javia (rozsudok z 20. mája 2021 vo veci Beg S.p.a v. Taliansko, č. sťažnosti 5312/11 bod 132). Práve tu sa uplatňuje teória zdania nezaujatosti. Nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť (rozsudok veľkej komory z 15. októbra 2009 vo veci Micallef v. Malta, č. sťažnosti 17056/06, bod 98; rozsudok veľkej komory z 25. septembra 2018 vo veci Denisov v. Ukrajina, č. sťažnosti 76639/11, bod 52).

16. Objektívnu nezaujatosť ale nemožno chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť čo i len tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu, ho automaticky z rozhodovania, ako zaujatého, vylučuje. Závažnosť, ktorá by založila pochybnosť o nezaujatosti zákonného sudcu, môže aj pri zohľadnení uplatňovanej teórie zdania nastať iba v prípade, keď je celkom zjavné, že jeho vzťah k prejednávanej veci, účastníkom konania alebo ich zástupcom dosahuje taký charakter a intenzitu, že aj napriek zákonom ustanovenej povinnosti nebude môcť rozhodovať sine ira et studio, teda nezávisle a nestranne (napr. uznesenie Ústavného súdu zo 16. októbra 2008 sp. zn. I. ÚS 332/08, s. 10; uznesenie Ústavného súdu z 2. decembra 2021 sp. zn. II. ÚS 588/2021, bod 13).

17. Vychádzajúc z vyššie uvedeného najvyšší správny súd vyhodnocoval relevantnosť včas vznesenej námietky zaujatosti.

18. Sudkyňa JUDr. Lucia Tóth vo svojom vyjadrení k námietke zaujatosti uviedla, že subjektívne nevidí dôvod na jej vylúčenie z rozhodovania a necíti sa byť zaujatá. Najvyšší správny súd preto pristúpil k posudzovaniu objektívneho hľadiska možnej zaujatosti sudkyne z dôvodov uvedených v námietke zaujatosti právneho zástupcu žalobcu, ktorých skutkový základ sudkyňa JUDr. Lucia Tóth nepoprela.

19. Právny zástupca žalobcu tvrdil, že: (i) sa so sudkyňou osobne pozná, tykajú si; (ii) spoločne študovali, bývali v tesnej blízkosti na vysokoškolskom internáte; (iii) v rokoch 2011 a 2012 pracovali v tej istej budove, sudkyňa ako asistentka sudcu Najvyššieho súdu SR a právny zástupca žalobcu ako zamestnanec Ministerstva spravodlivosti SR. Namietaná sudkyňa tieto skutočnosti potvrdila a dodala, že naposledy sa videli niekedy v rokoch 2011/2012.

20. Vychádzajúc z tvrdení právneho zástupcu žalobcu najvyšší správny súd vyhodnocoval ich vzťah, konkrétne či ho možno označiť za obvyklý alebo intenzívny (blízky), ktorý by mohol byť spôsobilý založiť pochybnosť o nezaujatosti konajúcej sudkyne, pričom uzavrel, že opísaná známosť právneho zástupcu žalobcu so sudkyňou JUDr. Luciou Tóth neprekračuje obvyklý rámec a nemôže preto automaticky zakladať dôvod na vylúčenie sudkyne JUDr. Lucii Tóth z prejednávania a rozhodovania danej právnej veci. V tejto súvislosti poukazuje najvyšší správny súd na judikatúru, ktorá stanovila, že vzťahom priateľským sa vo všeobecnosti chápe hlboký (až emocionálny) vzťah založený na dôvere,

úprimnosti, družnosti, prívetivosti, vzájomnej pomoci, tolerancii, porozumení, ale aj účasti na spoločnom duševnom i duchovnom živote a pod. (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8 Nc 12/2014). Tiež platí, že iba samotná skutočnosť, že sudca osobne pozná stranu, nemôže byť bez ďalšieho dôvodom pre jeho vylúčenie, lebo sama osebe ešte nesvedčí o existencii vzťahu relevantného z hľadiska § 31 ods. 1 Trestného poriadku (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7 Nc 61/2013). Aj vo svetle tejto rozhodovacej činnosti najvyšší správny súd nevyhodnotil vzťah sudkyne k právnomu zástupcovi žalobcu, keď boli spolužiakmi na vysokej škole, tykajú si a posledný kontakt mali v roku 2012 za vzťah takej intenzity, ktorý by mohol objektívne vzbudzovať pochybnosti o nezaujatosti sudkyne.

21. Je potrebné si uvedomiť, že akejkol'vek obvyklej a medziľudsky slušnej známosti, ktorej sa pochopiteľne sudca nemôže vyhnúť, keďže je súčasťou spoločnosti, musí sudca čeliť svojou profesionalitou a schopnosťou zachovávať si primeraný odstup medzi svojou funkciou a svojím osobným životom.

22. Najvyšší správny súd ďalej prikladá význam i tej skutočnosti, že medzi sudkyňou JUDr. Tóth a právny zástupcom žalobcu nebol akýkoľvek kontakt od roku 2012. Táto skutočnosť (plynutie času) výrazne oslabuje kvalitu akéhokoľvek minimálneho medziľudského vzťahu, ktorý mohli v minulosti mať, a je potrebné ju vziať do úvahy (podobne rozhodnutie z 11. decembra 2001 vo veci Walston v. Nórsko, č. sťažnosti 37372/97; rozsudok z 23. novembra 2004 vo veci Puolitaival a Pirttiah v. Fínsko, č. sťažnosti 54857/00, bod 54). Inými slovami, aj akékoľvek minimálne väzby (nepostačujúce na vylúčenie sudkyne JUDr. Tóth) medzi namietanou sudkyňou a právny zástupcom žalobcu plynutím času ešte oslabli až vymizli. Uvedené úvahy o to viac podporujú záver, že ani z objektívneho hľadiska nie je sudkyňu JUDr. Tóth možné považovať za zaujatú.

23. Vzhľadom na vyššie uvedené najvyšší správny súd postupom podľa § 92 ods. 2 Správneho súdneho poriadku rozhodol tak, že sudkyňa Správneho súdu v Bratislave JUDr. Lucia Tóth nie sú vylúčená z prejednávania a rozhodovania vo veci vedenej pod sp. zn. BA-2S/335/2021.

24. Toto uznesenie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0 (jednomyseľne).

Poučenie :

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok n i e j e prípustný.